

Pressemeddelelse

Dato: 29/01/26

RettighedsAlliancen tager nye midler i brug mod ulovlig deling af studieböger

Nu kan studerende risikere böder, hvis retten finder grundlag for ophavsretskrænkelser i sager om ulovlig deling af digitale studieböger.

Den høje andel af studerende ved videregående uddannelser, der ulovligt deler digitale studieböger, har ikke ændret sig de seneste syv år. Efter flere års oplysningsarbejde gennem initiativet [Os Der Elsker Viden](#), ser RettighedsAlliancen sig nødsaget til at indlede konkrete håndhævelsестiltag over for ulovlig deling af digitale studieböger.

RettighedsAlliancen har fulgt udviklingen tæt siden 2019, via Epinions årlige målinger af studerendes anskaffelse af digitale studieböger. [Den seneste måling fra 2025](#) viser, at 57 % af de studerende, der bruger digitale studieböger, har anskaffet sig mindst én studiebog på ulovlig vis, 69 % af de studerende ved, at det er ulovligt, mens 74 % finder det acceptabelt at dele böger ulovligt med hinanden.

“Vi har i mange år forsøgt at nå de studerende gennem dialog og oplysning, men effekten kan ikke ses i de målinger, vi har foretaget igennem en syvårig periode. Når over halvdelen stadig deler studieböger ulovligt, er vi nødt til at sende et tydeligere signal. Der skal være konsekvenser, hvis loven brydes – ligesom på alle andre områder i samfundet,” siger Maria Fredenslund, Direktør, RettighedsAlliancen.

Formålet er forebyggelse – ikke straf

Fra februar vil RettighedsAlliancen arbejde på at rejse sager mod studerende, der ulovligt deler digitale studieböger, efter reglerne om privat påtale i ophavsretsloven. Vi vil udvælge sager, så det bliver slået fast, at deling af enkelte digitale studieböger er ulovligt. De studerende kan blive pålagt at betale en böde til staten, hvis retten finder, at de har krænket ophavsretten. Dette for at skærpe de studerendes oplevelse af sammenhæng mellem loven og hvordan den håndhæves.

“Vi ønsker ikke at straffe enkeltpersoner, men at skabe en kulturændring, hvor de studerende forstår, at ulovlig deling har konsekvenser. Samtidig opfordrer vi institutionerne til at sanktionere den uacceptable adfærd, som krænkelser af immaterielle rettigheder er, og som ligeledes er sanktionsbelagt, hvis man nærlæser institutionernes ordensreglementer. Når autoriteter og samfundet sætter handling bag vores love og regler, kan vi bedre motivere de studerende til at respektere og overholde dem” siger Maria Fredenslund.

Institutionernes indsats kan mindske det ulovlige forbrug

RettighedsAlliancen har udsendt en orientering til landets uddannelsesinstitutioner, hvor vi efterspørger deres bidrag til, at indsatsen får den tilskyndede forebyggende effekt. Her opfordrer vi institutionerne til at informere de studerende om den skærpede håndhævelsестindsats og til i øvrigt at sanktionere rettighedskrænkelser, når de bliver bekendt med dem. I flere uddannelsesinstitutioners retningslinjer for studerende beskrives brud på ophavsretten som en uacceptabel adfærd, der kan føre til sanktioner.

Studiebøgenes vilkår er også uddannelsernes vilkår

Når ulovlig deling af studieböger er normen blandt studerende, har det alvorlige konsekvenser – ikke kun for de danske undervisningsforlag, men for kvaliteten af de videregående uddannelser i Danmark som helhed. Undervisningsforlagene spiller en afgørende rolle i udviklingen af fagligt kvalitetssikrede, opdaterede og dansksprogede læremidler, som er tilpasset nationale uddannelser, studieordninger og samfundsforhold.

Når forlagenes økonomiske grundlag udhules, reduceres deres mulighed for at investere i nye udgivelser, faglig redaktion, didaktisk udvikling og løbende opdateringer. Det fører til et smallere udbud af undervisningsmaterialer, ringere faglig kvalitet i uddannelserne og øget afhængighed af udenlandske eller uautoriserede læringsressourcer. Det svækker både dansk fagterminologi, den pædagogiske sammenhæng i uddannelserne og i sidste ende de studerendes læringsudbytte. Ulovlig deling er derfor ikke blot et ophavsretligt problem, men et strukturelt problem for det danske videnssamfund og for ambitionen om stærke, konkurrencedygtige videregående uddannelser.

“Omfanget af den ulovlige deling blandt studerende er nu så massivt, at det reelt truer hele markedet for danske studieböger. Hvis udviklingen fortsætter, risikerer vi ganske enkelt, at der ikke længere findes et bæredygtigt studiebogsmarked i Danmark. Det er ikke kun et problem for forlagene – det er et problem for kvaliteten af de videregående uddannelser og for vores fælles vidensgrundlag. Som branche har vi et ansvar for at råbe op og handle, når vi kan se en risiko, der kan påvirke uddannelserne og de studerende negativt. Hvis ikke vi med vores markedsindsigt siger fra nu – hvem skal så?” spørger Henrik Gejlager, Direktør for Gyldendal Uddannelse og formand for Danske Undervisningsforlags Forretningsudvalg

Læs mere om initiativet og baggrunden for det [her](#).

Yderligere information, kontakt: Ditte Rie Agerskov, Sekretariatschef hos RettighedsAlliancen på telefon: +45 22 73 68 68 eller mail: Ditte.agerskov@rettighedsalliancen.dk